Valentina Juravliova[1]

PLANETA ALBASTRĂ

Traducerea de F. Ionescu[2]

[1] Валентина Журавлева (17.07.1933-12.04.2004)

[2] A apărut în limba română în Colecția Povestiri Științifico-Fantastice nr. 123/ian. 1960 (după revista „Vokrug sveta” nr. 6/1959)

În nici o teoremă încă
N-a fost de nimeni stabilit
Al aripilor omeneşti avânt.

P. ANTOKOLSKII

Eram socotiți pierduți.

Cu un an în urmă, când aparatul nostru de radiorecepție mai funcționa, auzisem chiar eu anunțându-se această veste.

Pământul transmisese că nava interplanetară „Săgeata" nimerise într-un puternic torent de meteoriți şi, după toate probabilitățile, pierise. S-au spus multe lucruri frumoase despre noi. Nu ştiu însă dacă meritam aceste aprecieri. Şatov remarcă pe bună dreptate că ştirile despre dispariția noastră erau vădit exagerate.

De altfel, însuşi Şatov depusese toate eforturile pentru ca ştirea transmisă de pe Pământ să fie conformă cu realitatea. Nu însă lui i se datora faptul că „Săgeata", ciuruită, lipsită de posibilitatea să mai comunice ceva, supraviețuise totuşi şi abia îşi mai continua zborul.

Activitatea ştiințifică pe care o desfăşura Şatov purta un titlu la prima vedere cu totul inofensiv, am putea spune chiar academic: „Despre alegerea unor coeficienți în proiectarea navelor interplanetare". În realitate această însemna următoarele: „Săgeata" îşi luase zborul pe o perioadă de doi ani în spațiul cosmic pentru a încerca, cum se spune, pe „propria-i piele" rezistența noului tip de astronavă. Era deci un zbor de verificare. Dar ce zbor! Şatov punea la grea încercare cosmonava, căuta mereu noi obstacole şi trebuie să recunosc că avea mare noroc în a le găsi.

În primul rând am întâlnit în cale o ploaie torențială de meteoriți. Cu toate că meteoriții erau de mărimea alicelor, în

douăzeci de minute, „Săgeata” şi-a pierdut cârmele pneumatice, sera, antena locatorului de observaţie şi ambele antene ale emiţătorului de radio. Astuparea găurilor a durat o săptămână, dar Şatov era mulţumit. El a declarat că rezistenţa corpului exterior al astronavei poate fi micşorată cu douăzeci şi cinci de sutimi.

După o lună şi jumătate, „Săgeata”, apropiindu-se de orbita lui Mercur, a trecut prin raze gamă extrem de puternice. În Soare avusese loc o explozie gigantică, şi razele gama aveau o intensitate de zeci de ori mai mare decât aceea pe care o poate suporta omul. Timp de două zile am stat înghesuiţi la postul central de comandă, unde eram apăraţi de pereţii groşi de plumb. Notându-şi în jurnal datele pe care le indica dozimetrul de radiaţie, Şatov mi-a spus că rezistenţa pereţilor este exagerat de mărită şi că ea trebuie micşorată în medie cu trei zecimi.

După aceea, când am trecut prin apropierea Centurii asteroizilor, asupra „Săgeţii” se abătu o grindină de meteoriţi. Astronomii susţineau că o întâlnire cu meteoriţii de mărimea unor pietre de pavaj este o mare raritate. Cu toate acestea, natura a vrut parcă să-i facă pe plac lui Şatov, şi şase asemenea vagabonzi cosmici au deformat motoarele de manevră, au făcut ţăndări un depozit de combustibil şi au distrus containerul cu rezervele de alimente. După ce a studiat spărturile, Şatov a spus că rezistenţa corpului interior ai astronavei poate fi micşorată cu cel puţin cincisprezece sutimi.

Peste două zile, „Săgeata” a avut de înfruntat un nor de praf cosmic care se deplasa cu o viteză de 60 km pe secundă. Corpul exterior de protecţie al astronavei a fost transformat într-un ciur des, iar cel interior s-a topit în aşa măsură că nu îndrăzneam să mai deschidem portierele, fiindcă riscam să nu se mai închidă ermetic. Sistemul de răcire funcţiona cu toată capacitatea, şi totuşi temperatura s-a ridicat în

interiorul astronavei la 60°. Şatov, pe faţa căruia curgeau şiroaie de sudoare şi care se sufoca de căldură, a declarat că rezistenţa corpului interior al astronavei ar putea fi micşorată nu cu cincisprezece, ci cu douăzeci şi cinci de sutimi. De altfel trebuie să vă spun că nici natura când l-a creat pe Şatov n-a fost avară în stabilirea forţei şi... rezistenţei lui. Rezervele lui de energie umană păreau într-adevăr nesecate. Şatov era înalt şi atât de masiv încât ocupa aproape în întregime cabina de dimensiuni reduse a cosmonavei. Haina de protecţie metalizată, care crea în câmpul magnetic o greutate artificială, nu fusese prevăzută pentru mişcările energice ale lui Şatov. De aceea, îndeplinindu-mi sarcinile de navigator, am mai făcut şi destulă practică de medic. Şatov avea mereu vânătăi. jupuituri, şi trebuia să-l îngrijesc. Într-un an şi jumătate de când eram împreună ne-am împrietenit. La urma urmei nici n-aveam ce face: echipajul cosmonavei era alcătuit doar din noi doi. Ca să fiu obiectiv ar trebui să spun că Şatov avea totuşi un defect: îi plăcea foarte mult Omar Khayyam[1]. Bineînţeles că eu n-aveam nimic împotriva poeziei, dar şi să asculţi un an şi jumătate numai versurile lui Omar Khayyam trebuie să recunoaşteţi că nu este un lucru chiar atât de uşor. Şi mai cu seamă că Şatov recita de multe ori aceste versuri în momente cu totul nepotrivite. Îmi aduc aminte că „Săgeata" nimerise într-o ploaie torenţială de meteoriţi. Corpul astronavei vibra şi vuia din cauza loviturilor care se abăteau cu nemiluita. Şatov, pentru a face auzit mai puţin acest zgomot infernal, începu să cânte:

„Vom dispărea! Iar lumii nici nu-i pasă.

---

[1] Omar Haiām (Ghiās od-Dīn Abul-Fatah Omār ibn Ibrāhīm Haiām Nişābūrī) (n. 18 mai 1048 la Nişapur, Persia - d. 4 decembrie 1131) a fost un poet, matematician, filosof şi astronom persan.

Ne va pieri şi urma! Iar lumii nici nu-i pasă.
Nu se va şti nimic de noi! Iar lumii nici nu-i pasă!"

Bine că Şatov nu se preocupa să-şi mai aleagă şi melodiile, ci cânta strofele melancolice ale lui Khayyam pe motivul unui marş sportiv. În general se părea că nu există forță care să-i poată strica dispoziția lui Şatov. Numai când a dispărut containerul cu alimente el a părut puțin abătut, dar supărarea i-a trecut repede. De atunci mâncam numai chlorella[1]. Această plantă acvatică, care creşte foarte repede, ne dădea oxigen şi servea ca materie primă pentru meniurile pe care le găteam. De patru ori pe zi serveam la masă chlorella: fiartă, prăjită, coaptă, marinată, zaharisită, sărată... Chlorella devenise pentru noi un adevărat coşmar. Mâncând pârjoale (făcute din chlorella) cu garnitură de chlorella marinată şi savurând lichior vitaminizat (preparat din spirt şi tot din chlorella), Şatov recita versurile poetului său preferat:

Orice râvnită desfătare tu culege-o.
În marea-ți cupă toarnă-ți fericirea.
La sacrificii n-aştepta răsplată.
Deci curgeți, vinuri, cântece din plin!

De 18 luni ne împărțeam bucuriile şi necazurile împreună. Era primul meu zbor de lungă durată. Într-un timp foarte scurt am început să înțeleg de ce este atât de important pentru un astronaut să fie ponderat.

Îmi este suficient să închid ochii, şi în față îmi apare imediat cabina „Săgeții", cu cele mai amănunțite detalii. Văd măsuța rotundă de masă plastică, cu pete galbene, apărute din cauza acțiunii razelor gama, pereții capitonați, câteva

[1] Algă verde unicelulară de apă dulce cu o înaltă concentrație în clorofilă, proteine şi acizi graşi esențiali..

tablouri în care erau reproduceri după Levitan[1] şi Polenov[2], mica bibliotecă cu 32 de cărți, fixată în perete, ecranul televizorului acoperit cu o perdeluță liliachie, două fotolii pliante şi trei plafoane mate, din care cel din mijloc a fost spart din greşeală de Şatov.

Hublourile le deschideam destul de rar. Panorama unui cer ca de smoală, cu o imensitate de stele care nu licăreau, îți trezea admirația numai în prima lună, dar mai târziu începeai să devii gânditor şi te cuprindea o tristețe inexplicabilă. Într-o zi (era în a şasea lună de zbor), Şatov privi prin hublou spațiile siderale şi începu să recite:

Copleşitoare-i înstelata noapte!
Înfricoşat, te simți pierdut în lume,
Iar stelele-n vâltori, din Căi de lapte
Pe cer fug lângă tine-n veşnicie.

De atunci deschideam hublourile numai când aveam nevoie.

Într-un an şi jumătate am obosit destul de rău. Nu mă refer însă la o oboseală fizică. Avariile şi munca încordată pentru repararea defecțiunilor erau în fond numai nişte episoade pe fondul unui timp îndelungat în care am fost supuşi la grele încercări. Dar nici lipsa unui spațiu mai mare, nici schimbările bruşte de temperatură, nici cele 12 ore cât făceam de serviciu, nici chlorella şi nici toate luate la un loc n-au constituit principalul obstacol pe care l-am avut de înfruntat. Cel mai îngrozitor, îngrozitor în întregul înțeles al cuvântului, era senzația permanentă a unui pericol care ne pândea. Această senzație este cunoscută tuturor astronauților. Noi am simțit-o însă într-un mod cu totul

---

[1] I. I. LEVITAN (1861-1900), eminent pictor rus, vestit datorită peisajelor lui.

[2] V. D. POLENOV (1844-1927), cunoscut pictor sovietic.

deosebit poate şi pentru faptul că aparatul de radioemisie şi televizorul au fost stricate de razele gama, şi timp de aproape un an n-am avut nici o legătură cu Pământul. Lucram, discutam, jucam şah, dar era suficient să rămâi de unul singur că imediat începea să te obsedeze senzația unui pericol care se apropia. De cele mai multe ori, această stare era confuză, incertă, dar uneori ea îți cuprindea întreaga ființă şi aveai impresia că în clipa aceea o să se întâmple ceva inevitabil. Cunosc cum explică astro-medicina acest fenomen. Credeți-mă însă că raționamentele teoretice nu erau în cazul de față cu nimic de folos. Conducând singur cosmonava şi privind prin vizoarele înguste ale postului central bezna cerului presărat cu stele inerte, pale, fără nici o licărire, şi de aceea parcă moarte, ştiai foarte bine că nu există motive de teamă. Şi cu toate acestea te obseda senzația aceea apăsătoare, inexplicabilă.

Ecranul verzui al goniometrului meteoritic era luminat, motoarele funcționau normal, mecanismul girobusolei țăcănea încet, ritmice erau bătăile cronometrului. Totul era normal, liniştit. Dar nesuferita senzație a pericolului apropiat te făcea să verifici de nenumărate ori aparatele şi să scrutezi întunericul prin vizoarele cosmonavei.

Apoi orele de cart se terminau şi undeva în spate se auzea vocea veselă a lui Şatov:

— Ce zici, colega, n-a început nici o reprezentație luminoasă?

În ultimele două luni ne-au urmărit numai ghinioanele. Un meteorit apărut pe neaşteptate ne-a spart bateria solară, şi trăiam în semiobscuritate. Aparatele de bord şi ele făceau tot felul de năzbâtii. De câteva ori pe zi, sirena barografului dădea alarmă anunțând că undeva se scurgea aerul.

Toate acestea erau fireşti. „Săgeata” a rezistat mult mai bine decât prevăzuseră constructorii ei.

Am fi dus-o aşa încă câteva luni dacă nu s-ar fi întâmplat

ceva cu totul neprevăzut. În trei compartimente, unde aveam depozitat combustibilul, temperatura a început să se ridice brusc. Hidrogenul atomic lichefiat se încălzea repede. Aceasta însemna că atomii hidrogenului se uneau în molecule şi degajau energie calorică. Reacția se accelera, transformându-se într-o reacție în lanț. Şatov privi scara termometrului şi zise:

La cele mai afunde-adâncuri am ajuns.
Spre Saturn am zburat. Eu piedici nu cunosc.
Şi nu există nod să nu-l dezleg.

Şi adăugă posomorât:

— De altfel există. Are o denumire destul de prozaică - recombinarea exotermică a hidrogenului atomic.

Am încercat tot felul de răciri intensive, am introdus agenți de conservare şi am tratat combustibilul cu ultrasunete. Temperatura combustibilului totuşi creştea. Eram amenințați de o explozie. Atunci Şatov a recurs la unica soluție posibilă. Am aruncat combustibilul din cele trei compartimente, rămânând numai cu două. Operația a fost făcută la timp. În spatele „Săgeții" izbucni o dâră gigantică formată din benzi portocalii şi de culoarea smaraldului.

Despre întoarcerea pe Pământ nici nu mai putea fi vorba. După multe ore de discuții, am pus în funcțiune maşina de calcul şi am stabilit traiectoria până la Marte, care era cea mai apropiată planetă.

— Marte înseamnă oameni, adevărata greutate, muzică, pârjoale cum se fac pe Pământ şi bere veritabilă, spunea Şatov ridicând paharul cu infuzie de chlorella. În cinstea lui Marte ridic „cupa, laleaua noastră roşie"... Aşa, sau cam aşa o numea bătrânul Omar.

Odată Şatov m-a trezit noaptea (respectând tradiția ne orientam după ora Moscovei).

— Îmbracă-te repede şi vino să-ți arăt ceva!

Ne-am dus la postul central. Şatov a pus în funcție dispozitivul pneumatic, şi jaluzelele metalice ale hubloului au început să se ridice.

În față apărură cerul negru şi secera lui Marte. Dar pe Marte nu se zăreau nici obişnuitele canale, nici pustiurile galben-roşiatice şi nici aşa-numitele „mări" albastre, care nu erau altceva decât şesuri pe care creştea aresita. Planeta era învăluită cu o mantie de ceață albastră.

— Ce zici, prietene? mă întrebă Şatov aproape în şoaptă. Nu ți se pare că am descoperit o nouă planetă?

Nu, nici prin gând nu-mi trecea aşa ceva. În primul rând, ceața albastră putea să fie un strat de aer. Dar se ştia că Marte n-avea atmosferă. Atunci despre ce putea fi vorba? Să fi fost o iluzie optică apărută în hublou? Dar stelele se vedeau foarte bine. Oare era vorba de o furtună care ridicase la mari înălțimi nori de nisip? Dar furtunile nu izbucnesc niciodată pe întreg cuprinsul planetei, de la un pol la celălalt, şi, pe lângă aceasta, norii ar fi avut o culoare roşiatică şi nicidecum una albastră. Să fi fost vreun fenomen de genul unei aurore boreale? Dar nu putea să aibă o asemenea intensitate.

Nici una dintre presupunerile pe care le făceam nu rezista criticii. Între timp Şatov recita ironic din Omar Khayyam:

Dar colo după-al beznei zid ce-o fi?
În bănuieli ni se încurcă mintea.
Când însă zidul se va prăbuşi,
Vom înțelege cât ne-am înşelat.

Mai târziu mi-am adus aminte deseori de aceste versuri. Ele s-au adeverit a fi profetice. Cine îşi putea închipui atunci că abia ne aştepta cea mai grea încercare?

Am stat încă multă vreme lângă hublou şi am privit vălul misterios de ceață albastră.

În scurt timp însă n-am mai putut studia planeta. Ne apropiam de Marte dinspre partea care nu era luminată.

Cu două ore înainte de aterizare, Şatov comandă: „La post!”, şi ne-am dus la postul central de comandă. Uşa grea a cabinei se închise cu zgomot. „Săgeata” se cutremură din toate încheieturile. Motoarele de frânare intraseră în funcțiune.

Cărui astronaut nu-i este cunoscut acest adevărat răget, am putea spune, în momentul când începe frânarea?! Foarte apropiat, crescând în intensitate, fioros, el străbate cosmonava, pătrunde prin pereții groşi ai postului central, face să se cutremure acele diferitelor aparate de bord şi obligă chiar manşa să vibreze. Acest răget sinistru este totuşi mai plăcut decât orice muzică. Cosmonava parcă prinde viață şi vrea să anunțe sfârşitul călătoriei.

„Călătoria s-a sfârşit! Călătoria s-a sfârşit!” - urlară motoarele de frânare.

Şatov conducea „Săgeata” cu multă măiestrie. Vedeam însă că-i vine foarte greu. Profundoarele răspundeau anevoie la comenzi; cârmele de direcție, deformate de meteoriți, obligau „Săgeata” să facă spire cu diametre colosale; locatorul de vizibilitate nu funcționa. Şi cu toate acestea Şatov reuşea să ducă cosmonava spre țintă.

Am stat alături de Şatov un an şi jumătate şi am reuşit să-l cunosc foarte bine (în tot cazul aşa mi se părea). Trebuie să recunosc însă că de data aceasta nu-mi recunoşteam prietenul. Aparatele de bord indicau că greutatea cosmonavei s-a dublat. Simțeam că m-am înfundat adânc în fotoliu. Şatov era însă calm, de parcă nimic nu se întâmpla. Pe față îi fulgeră un zâmbet, şi ochii începură să-i lucească. Fără să se uite la aparatele de bord, Şatov părea a ghici cu un al şaselea simț tot ce trebuia să facă.

Deodată se auzi semnalul dozimetrului de radiație. Mi-am întors privirea şi am observat că acul indicator al dozimetrului trecuse de linia roşie. În spatele pereților de plumb ai postului central de comandă, radiația era atât de

puternică încât amenința viața omului. Dar de unde venea această radiație?

— Pilot, pune în funcțiune locatorul de aterizare! răsună vocea lui Şatov.

Apăru un ecran galben, convex, de forma unui pătrat. În centrul lui era un oval roşu şi luminos.

Şatov întoarse privirea spre mine. Am citit în ochii lui uimirea. La şase sute de kilometri sub noi, pe suprafața lui Marte se zărea un lac de flăcări de dimensiuni apreciabile. Era oare o erupție?! Un incendiu?!

Aproape instinctiv am pus în funcțiune goniometrul ionic. Pe ecran apăru o dâră neagră care împărți ovalul roşu în două părți egale şi rămase nemişcată, în jurul lacului de flăcări, radiația era extrem de mare! „Săgeata" se cutremură. Pată roşie începu să se deplaseze spre marginea ecranului. Şatov îndreptă cosmonava spre răsărit. Am scris pe o coală de hârtie: „Explozie nucleară? Să fie oare o catastrofă nucleară?" Şatov privi hârtia, apoi se uită la mine şi ridică din umeri. Într-un târziu îmi atrase atenția spre gradația termografului care se afla în afara cosmonavei. Temperatura se ridicase în jurul „Săgeții" la peste şaptezeci de grade.

Astronava cobora. Şatov săvârşise o adevărată minune: racheta ciopârțită de meteoriți, învingând nişte vârtejuri aeriene, care nu se ştie de unde au apărut, zbura exact pe traseul stabilit. Pe ecranul locatorului de aterizare începură să apară şi să dispară pete întunecate.

— Unde suntem? mă întrebă Şatov cu privirea.

— Deasupra Mării Vremii! îi răspunsei.

Şatov dădu afirmativ din cap.

Să aleg un loc potrivit pentru aterizare n-a fost chiar atât de uşor. Marea Vremii era un şes întins pe care creşteau o mulțime de tufe de aresită, iar de bolovani te izbeai la tot pasul. Totuşi în apropiere se afla rachetodromul. În ultimele trei decenii, oamenii reuşiseră să studieze destul de bine

Marte şi continuau să-l exploreze.

Petele negre apăreau şi dispăreau fulgerător pe ecranul locatorului. „Săgeata” zbură deasupra solului planetei. Am închis locatorul. Nu-mi aduc aminte cât timp a trecut, dar cred că cinci minute. Zgomotul maşinilor devenise de nesuportat. Şatov începu amartizarea[1]. „Săgeata” se lăsă uşor pe nişte suporți pneumatici şi rămase nemişcată.

Era linişte! O linişte amețitoare, din cauza căreia îți țiuiau urechile şi orice foşnet îți părea tunet.

Apoi am simțit greutatea corpului. Nu o greutate artificială, creată în câmpul magnetic de haina metalizată, ci o greutate adevărată, sau, cum o numea Şatov, adevărata greutate pământească.

— Nu stăm rău, ce zici? îmi spuse Şatov.

— Este chiar admirabil!

Şatov răsuci mânerul dispozitivului pneumatic. Se auzi un sâsâit şi uşa cabinei se deschise. Dar sâsâitul continua. El devenise însă foarte curios, sacadat şi chiar semăna cu nişte şuierături.

— Fii atent la ce se întâmpla afară, îmi zise Şatov surprins. Se pare că Marte ne întâmpină cu vânt.

Am trecut în cabina alăturată. Acolo şuieratul vântului se auzea şi mai bine. Mai mult decât atât: cosmonava se cutremura şi se clătina.

— Şi acum, tovarăşe comandant, spune-mi ce-ar fi zis în această privință bătrânul Omar? l-am întrebat pe Şatov.

Prietenul meu de călătorie îmi răspunse de data aceasta foarte serios:

— Bătrânul ar fi spus într-un caz analog: „În femei şi-n viață nu există nimic statornic”, în ceea ce priveşte femeile…

Un zgomot puternic îl întrerupse.

— Să fie o furtună de nisip? întrebai.

---

[1] Coborârea pe Marte (n.r.).

Şatov îmi făcu semn cu capul că nu poate fi vorba despre aşa ceva.

— Nu, prietene. Afară cade cea mai veritabilă grindină.

— Adusă, bineînțeles, de pe Pământ!? făcui eu încredințat că amicului meu îi arde de glumă.

— Iar acum a început ploaia, spuse Şatov cu calmul lui imperturbabil.

Pe corpul metalic al „Săgeții" cădea o ploaie torențială. Nu exista nici un dubiu în această privință.

— Pilot, am să fac un raport scris pentru ce-ai făcut, îmi zise Şatov aproape în serios. Ai adus „Săgeata" pe o altă planetă. Judecând după greutatea noastră, suntem pe Marte. Dar cum se explică vântul, grindina, ploaia...

La un moment dat, ploaia a încetat fulgerător, dar vântul continua să urle şi mai fioros.

— Ce poți să-mi spui în apărare? mă întrebă Şatov.

Nu-i puteam răspunde nimic. Nu puteam să explic fenomenele atât de curioase care se întâmplau în jurul nostru.

— Să admitem că undeva, prin apropiere, are loc o erupție, raționa Şatov cu glas tare, ascultând din când în când cum urla vântul. Dar cum se explică grindina? Iar vântul este atât de puternic!... A început din nou ploaia, auzi, prietene? Să admitem că este un uragan obişnuit. Dar ploaia, ploaia! Cum se explică că pe Marte poate cădea o ploaie torențială?... Este cam neplăcut, amice, dar va trebui să îmbrăcăm costumele de scafandri şi să ieşim din „Săgeată". Aparatele de radiorecepție şi emisie care sunt în costume funcționează. Vom încerca să stabilim legătura şi...

O zguduitură puternică era să ne arunce pe jos.

— Ce-o mai fi şi asta!

Ținându-se de pereți, Şatov se îndreptă spre postul central de comandă.

— Barometrul cu mercur indică o presiune de 400 mm,

zise el întorcându-se. Această planetă drăgălaşă are o atmosferă respectabilă. Mai există încă un semn de întrebare. Dar... Fără îndoială, prietene, că ai adus „Săgeata" pe un şes de pe Pământ. Poate că ai descoperit însă o nouă planetă. Nu-i frumos ce-ai făcut.

Cu toate că Şatov glumea, nu eram de loc bine dispuşi. Îmbrăcându-şi costumul de scafandru, comandantul începu să recite din nou versuri ale bătrânului Omar, dar se opri la un moment dat brusc.

— De-am afla mai repede despre ce este vorba! spuse Şatov.

Pentru prima oară într-un an şi jumătate am simțit în vocea lui oboseală.

Şatov răsuci până la refuz mânerul dispozitivului pneumatic. Presiunea aerului aruncă cu o putere formidabilă uşa înlături. Vântul rebel pătrunse în cabina-ecluză.

Am aprins reflectoarele. Două fascicule subțiri de lumină spintecară întunericul. În jurul rachetei se petreceau lucruri de neînchipuit. Rafale puternice de vânt târau chiar deasupra solului nişte nori amenințători. Ploaia ba începea, ba se oprea. Undeva departe, fulgere puternice luminau întinderile.

— Navigator, ştii ce a spus bătrânul Omar Într-un caz asemănător? am auzit vocea neobişnuit de calmă a lui Şatov în radio-telefon. *„Ia seama, călătorule. Zarea-i amenințătoare. Din nori vin şerpuind văpăi de-oțel".*

Şatov ieşi din rachetă. L-am urmat grăbit. O rafală puternică de vânt m-a aruncat cât colo. În cădere am reuşit să mă agăț de o creangă de aresită. Însemna deci că eram totuşi pe Marte!

— Colega, ține-te bine! îmi strigă Şatov. Vino târâş spre mine.

Şatov se adăpostise în spatele unei movilițe. Am început să înaintez înfruntând vântul nemilos.

— Deschide radioul, îmi zise Şatov.

M-am culcat pe spate şi am deschis aparatul. În căşti se auziră tunetele din atmosferă. Şi deodată, de undeva din depărtări, se auzi o voce abia perceptibilă: „«Săgeata», «Săgeata», «Săgeata»... «Săgeata», «Săgeata»...!”.

— Auzi, prietene? îmi strigă Şatov.

Spre surprinderea mea, rama goniometrului era înălțată spre cer. Printre nori am reuşit să zăresc un disc galben poate de cinci ori mai mic decât acela al Lunii.

— Phobos! îmi zise Şatov ridicând mâna. Phobos, satelitul lui Marte, care şi-a ieşit parcă din minți! Ei ne vorbesc de acolo.

Nu le puteam însă răspunde. Aparatele de radioemisie pe care le aveam în costumele de scafandri aveau o rază de acțiune cam de 300 km, iar până la Phobos era o distanță de 9.000 km. „«Săgeata», «Săgeata», «Săgeata»...” - ne chemau cei de pe Phobos.

— O țin într-una! zise Şatov. În continuare va urma un concert de muzică uşoară, şi transmisia se va termina. Noapte bună, dragi ascultători!...

Agățându-se de crengile aresitei, Şatov reuşi să se ridice. Vedeam cum se apleacă spre a nu-l dărâma vântul.

— Priveşte, prietene!

Am simțit în vocea lui Şatov ceva neobişnuit, care m-a determinat să mă ridic.

— Priveşte!

El îmi indica în întuneric ceva cu mâna. Nu reuşeam să disting nimic. Raza reflectorului se pierdea în beznă.

Deodată, în fața noastră, fulgeră, şi atunci am rămas înmărmurit. Venea spre noi un adevărat zid de apă.

— Înapoi! îmi strigă răguşit Şatov.

El începu să alerge grăbit spre „Săgeată”. O rafală de vânt mă doborî. Am căzut în genunchi. Reflectorul lui Şatov se stinse. Apoi raza de lumină spintecă din nou întunericul şi

mă izbi în ochi. Şatov venea să mă ajute. În radiotelefon auzeam clar respirația lui răguşită.

— Mai repede, mai repede...

Şatov m-a împins în „Săgeată". Uşa se închise cu zgomot în spatele nostru. Şi atunci am auzit tumultul apei care se apropia şi făcea să nu se mai audă nici foşnetele tufelor de aresită, nici urletul vântului şi nici picăturile de ploaie care biciuiau „Săgeata". Zgomotul apei creştea în intensitate, se transforma într-un adevărat urlet, în ceva înfiorător pe care cu greu îl puteai exprima în cuvinte.

— Ține-te bine! îmi strigă Şatov, şi vocea lui se pierdu în vacarmul produs de valurile care cuprinseră „Săgeata".

Am întins mâinile să mă prind de ceva, dar n-am găsit nimic în jur. Duşumeaua mi-a fugit de sub picioare. Am căzut peste Şatov. Totul n-a durat însă decât o clipă. Apoi se făcu liniște.

— Mai încet, colega... îmi zise Şatov ridicându-se. În urma celor întâmplate mi-am dat seama ce se petrece cu Marte. Această planetă a fost transformată într-un loc de distracție pentru amatorii de senzații tari. Bănuiesc că acum o să înceapă şi un mic, dar bine organizat cutremur de pământ...

De afară se auzi din nou cum urla vântul. Aceste sunete sinistre îmi creau o stare foarte neplăcută. Şi acest lucru pesemne nu numai că l-am gândit, dar l-am şi rostit, fiindcă la radiotelefon auzii vocea lui Şatov.

— N-avem ce face... Va trebui totuşi să ieşim. Peste o jumătate de oră, Phobos va dispărea la orizont, şi atunci n-o să mai auzim nimic.

Uşa se deschise încet. Şatov se aplecă şi dispăru în întuneric. L-am urmat imediat şi am simțit din prima clipă că vântul se întețise. El nu mai bătea în rafale, ci venea ca un zid compact. Îmi dădeam seama de puterea vântului chiar prin costumul gros de scafandru.

Lipindu-se de solul umed, Şatov se târa spre tufele de

aresită. Apa dispăruse, lăsând în urma ei plante rupte şi smulse din rădăcini. Am vrut să mă aşez în patru labe, dar se vede că n-am fost destul de îndemânatic.

Vântul parcă a aşteptat acest prilej ca să se năpustească spre mine cu o putere înzecită. Nu-mi dădeam seama ce se întâmplă. Totul s-a petrecut atât de brusc încât n-am putut să iau nici o măsură de precauție. Am căzut, am simțit o lovitură puternică (pe care mi-a amortizat-o în parte costumul de scafandru), o lumină orbitoare a alungat pentru o clipă întunericul, apoi raza reflectorului alergă prin noroi şi din nou se făcu beznă. Reflectorul a fost făcut țăndări, antena radioului ruptă. Vocea lui Şatov (nu-mi mai aduc aminte ce-mi striga) se pierdu.

Vântul mă împingea într-o direcție necunoscută. Încercam să mă prind de tufele aresitei, dar ele erau smulse din rădăcini. Înfigeam degetele în pământ, căutând să rămân locului, dar o forță diabolică mă mişca şi mă ducea spre necunoscut. Iar vântul, acest uragan nemilos, mă îndepărta tot mai mult de cosmonavă. De două ori, când a fulgerat, am reuşit să zăresc printre nori silueta „Săgeții". Iar norii, adevărați coloşi, se târau peste tufele de aresită, luminându-se de descărcări electrice. Atmosfera era supraîncărcată de electricitate. În clipa în care am căzut, am zărit cum de pe costumul de scafandru mi-au zburat mii de scântei albastre.

Depuneam eforturi supraomeneşti, căutând să rămân locului, să mă prind de ceva, dar nu puteam. Uraganul mă sălta în sus, mă arunca pe sol, mă răsturna şi mă ducea, mă ducea, mă ducea...

Aceasta a durat mult timp, îngrozitor de mult, şi a luat sfârşit pe neaşteptate, cum a şi început. Am simțit că mă izbesc crengile aresitei, am căzut într-o groapă şi totul s-a terminat. S-a făcut liniște. Nu mi-am dat seama imediat de cele petrecute. Umărul în care m-am lovit mă durea, nu-mi

ajungea aerul, în ochi îmi apăreau cercuri roşii... De undeva, din adâncul conştiinţei, mi se formulă vag o idee. La început era foarte tulbure. Apoi, alungând alte gânduri haotice, mi-a devenit clară: „S-a întâmplat ceea ce aşteptam de mult. Acel lucru de neînlăturat".

Deasupra Mării Vremii bântuia uraganul. Undeva (nici nu mai ştiam în ce direcţie) se afla cosmonava. În tot cazul era foarte departe. Distanţa care ne despărţea, nu putea fi măsurată. Era infinit de mare. Iar acul indicatorului de oxigen arăta că mai puteam trăi o oră, cel mult două. Priveam îngrozit spre micul indicator fosforescent fixat în casca costumului de scafandru. Acul se mişca mereu. Îmi făcea impresia că l-am şi văzut ajungând la o linie roşie, după care nu mai exista nici o salvare. „S-a întâmplat ceea ce aşteptam de mult. Acel lucru de neînlăturat" - îmi sună insistent şi înfiorător în urechi.

Agăţându-mă de rădăcinile noduroase ale aresitei, m-am ridicat în picioare şi am dat într-o parte crengile. Vântul continua să sufle, dar pe cer nu se zărea nici un nor. La orizont am zărit o stea smărăldie foarte luminoasă.

Da, nu exista nici o îndoială, era Pământul. În această lume străină, unde totul îţi era potrivnic - şi vântul biciuitor, şi solul aspru, pietros, şi întunericul -, deodată a apărut ceva care îţi este drag. „Pământul natal. Pământ natal!" - repetam eu aceste cuvinte de nenumărate ori...

În strălucirea stelei aveam impresia că este ceva neobişnuit. Despre ce era vorba nu-mi puteam da seama. Dar cu cât priveam mai mult astrul acela, cu atât mi se părea mai important să descopăr ce este neobişnuit în el. Uitasem de uragan, nu mai auzeam urletul vântului şi nu mai vedeam nici discul indicatorului de oxigen.

Deodată totul îmi deveni clar. Steaua licărea! Abia perceptibil, foarte slab, dar totuşi licărea. Dar în atmosfera rarefiată a lui Marte nu puteau exista licăriri. Pământul,

îndepărtatul şi scumpul Pământ, m-a făcut să înțeleg că Marte are acum o atmosferă densă. Nu-mi dădeam seama de unde apăruse această atmosferă. În clipa aceea însă nici nu mă gândeam să rezolv o problemă atât de complicată. Deschisei imediat ventilul căştii de scafandru.

Mă izbi în față un vânt călduț. Începui să respir adânc aerul lui Marte. Era umed, saturat de mirosul de mosc pe care-l avea aresita. Aveam amețeli din cauza acestui aer, din cauza acestui miros, de atâta fericire!

Nu-mi aduc aminte cât timp a trecut. Pământul se înălța deasupra orizontului, iar de-a lungul drumului său cerul devenea luminos. Pentru Marte, Pământul nostru era astrul dimineții. Răsăritul său prevestea zorile, lumina.

Dimineața era posomorâtă pe Marte. Umbrele cenuşii ale tufelor se prelingeau pe şesul bolovănos, iar deasupra orizontului se zăreau norii negri. Dar îmi dădeam seama că vântul încetase.

Aceasta îmi pricinui o veselie răutăcioasă. Agățându-mă de tufele pipernicite care se aşterneau pe sol, ieşii din groapă şi o luai la goană. Mergeam şi strigam vântului cuvinte de ocară. Vântul vâjâia, mă izbea, mă împingea înapoi, dar nu mai era în stare să-mi stea în cale.

Mergeam înainte. Nu ştiam unde se afla „Săgeata”. De aceea o pornii la întâmplare spre astrul care răsărise dimineața. În nici un caz nu-i puteam întoarce spatele.

Am făcut vreo sută, o sută cinci zeci de paşi. De după o movilă să înălță spre cer o rachetă roşie care se sparse într-o mulțime de stele. Peste câteva clipe spintecă văzduhul încă o rachetă, apoi încă una...

O rupsei la fugă. Vântul parcă dispăruse. Alergam sărind peste tufe şi peste bolovani. Îmi dădeam seama că pe Marte aproape că nu mai simțeam greutatea costumului de scafandru.

Urcai pe o movilă şi de acolo văzui „Săgeata”. Era la vreo

cincizeci de metri de mine. Silueta ei lungă şi de culoare închisă se contura minunat pe fondul cerului, care se lumina. De data aceasta, cosmonava mi se păru neobişnuit de frumoasă, cu aripile-i scurte, ridicate mândru, cu corpul ţintind spre slăvile cerului...

Şatov lansa o rachetă după alta. Îşi scosese casca şi îşi descheiase costumul de scafandru. Alături de „Săgeată" se afla un mic elicopter. Numai Şatov era în stare să monteze de unul singur elicopterul pe întuneric şi încă pe o asemenea furtună...

Observându-mă, el aruncă pistolul de rachete, îşi ridică deasupra capului casca şi-mi strigă ceva.

Revederea cu Şatov îmi produse o mare emoţie. Grăbii pasul şi începui să-mi deschei costumul de scafandru.

— Prietene, linişteşte-te! îmi zise Şatov. Cred că bătrânul Omar...

Şatov se întoarse. Numai atunci observai în jur o mulţime de tuburi de rachete. Lucrul acesta mă făcu să-mi aduc aminte că sunt pe Marte.

— Nici nu-ţi vine să crezi că eşti pe Marte! îmi zise Şatov tuşind. Şi totuşi, navigator, aşa este. Totu-i în regulă. Cât timp noi doi am călătorit, multe s-au schimbat. Îţi aminteşti că, numai cu câţiva ani în urmă, a fost găsit pe Marte minereul de beriliu? Oamenii au constatat că aici rezervele de acest minereu sunt colosale. Noi săpam pe Pământ mine de cinci kilometri adâncime, coboram în fundul oceanului ca să putem obţine nişte cantităţi infime, iar pe Marte acest metal se întâlneşte la tot pasul. Poţi fi sigur că şi noi stăm acum pe beriliu. În scurt timp, oamenii vor da uitării aluminiul fiindcă beriliu este mai uşor şi mai rezistent. Ştii doar prea bine că minereul nu poate fi extras de oameni îmbrăcaţi în costume de scafandru. Tocmai de aceea pământenii îi creează lui Marte o atmosferă prielnică lor. Pata roşie pe care am văzut-o pe ecranul locatorului era un crater termonuclear. Pe Marte

există două cratere de acest fel. În ele au loc reacții în lanț dirijate. Atomii grei se sparg şi dau naştere la oxigen, azot, heliu şi bioxid de carbon. Lucrul principal este însă că, din cauza temperaturii extrem de ridicate, mineralele care conțin oxigen, apă şi bioxid de carbon se dizolvă... Desigur că oamenii au părăsit planeta şi numai pe Phobos a mai rămas un post de comandă. Prietene, te asigur că am avut un mare noroc. Pe aici au bântuit furtuni şi mai îngrozitoare. Radioactivitatea a fost atât de mare că omul n-ar fi putut supraviețui. Dar acum nu mai există nici un fel de pericol. Pe lângă aceasta, apariția atmosferei a barat calea radiațiilor cosmice. Într-adevăr, am avut noroc!... Mai mult decât atât nu ştiu. De pe Phobos mi-au ținut o lecție întreagă. Mi s-au dat cifre, citate, formule...

— Şi atmosfera aceasta va persista mult timp? îl întrebai.

Şatov începu să râdă în hohote.

— Aha! Se vede că ți-a plăcut vântulețul... Nu fi îngrijorat, amice! Marte şi-a pierdut atmosfera pe când era în stare fierbinte. Forța de atracție a planetei era prea slabă ca să poată reține gazele acelea aflate la temperaturi înalte. De astă dată, Marte primeşte un înveliş cu totul corespunzător. N-ar fi exclus ca acest înveliş să trebuiască să fie „alimentat" din când în când. Îți mai comunic un amănunt: unii cosmonauți nerăbdători se şi gândesc să creeze o atmosferă şi bătrânei Lune. Până în prezent, Luna a fost doar o stație intermediară în zborurile cosmice. Este însă mult mai rentabil să obții combustibil şi să construieşti rachete chiar pe Lună. Gândeşte-te că se cheltuiesc cantități imense de energie pentru alimentarea bazelor de pe Lună... Şi acum am terminat tot ce am avut să spun. Dacă doreşti, ia costumul meu de scafandru, deschide aparatul de radio şi ascultă... Iar eu... Prietene, prietene, Soarele! Priveşte că răsare Soarele! Este un răsărit ca pe Pământ...

Deasupra lui Marte răsărea într-adevăr Soarele. Norii

purpurii căpătară o culoare pală; undeva, în depărtare, se contura minunată linia orizontului. Aerul tremura, şi totul în jur se lumina.

Un an şi jumătate în cosmos, uraganul, coşmarul din ultima noapte - toate dispăruseră, toate nu mai însemnau nimic în comparație cu primul răsărit de Soare pe Marte. Aş fi fost dispus să trec poate prin şi mai multe greutăți ca să pot vedea răsăritul pe bătrâna planetă. Un răsărit creat de oameni.

Soarele trimitea raze puternice, care alungau întunericul. Stelele se stingeau. Numai un singur astru luminos strălucea pe cerul transparent al dimineții. Acum acest astru era albastru.

— Pământul! şopti Şatov în spatele meu. Planeta albastră!